

POŚWIĄCAĆ (223) *vb impf*

poświęcać (161), **poświęcać** (59), poświęcać *a.* poświęcać (3).

W inf -świę- (26), -świę- (12); -świę- *KrowObr* (11), *Leop*, *RejPos*, *BudBib* (2), *SkarJedn*, *NiemObr* (2), *LatHar* (2), *WujNT* (3); -świę- *SeklWyzn*, *OrzQuin*, *WujJud* (6), *ReszPrz*, *SkarKaz*; -świę- : -świę- *BielKron* (1:1), *KuczbKat* (2:1); *w pozostałych formach*: -świę- (149), -świę- (33), -świę- *a.* -świę- (3); -świę- *Mącz* (6), *CzechRozm*, *Calep*, *KochAp*; -świę- : -świę- *Leop* (9:3), *BibRadz* (2:1), *BiałKat* (2:1), *StryjWjaz* (2:1), *SkarJedn* (1:2), *SkarŻyw* (6:5), *WujNT* (18:1), *SkarKaz* (8:7).

o oraz a jasne.

inf poświęcać (23), poświęcać (12). *♦ praes 1 sg* poświęcam (19). *♦ 2 sg* poświęcasz (2). *♦ 3 sg* poświęca (59). *♦ 1 pl* poświęcamy (8). *♦ 2 pl* poświęćcie (6). *♦ 3 pl* poświęcają (24). *♦ praet 3 sg m* poświęcał (17). *♦ 3 pl m pers* poświęcali (11). *♦ fut 1 sg m* będę poświęcał (1). *♦ 3 pl subst* będą poświęcać (3). *♦ imp 2 sg* poświęcaj (1). *♦ 2 pl* poświęćcie (9). *♦ con 3 sg m* by poświęcał (4). *♦ 1 pl m pers* bychmy poświęcali (1). *♦ 3 pl m pers* by poświęcali (1). *subst* by poświęcały (1). *♦ impers praet* poświęcano (5). *♦ part praes act* poświęcając (16).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Uświęcać, napełniać łaską bożą, jednać z Bogiem, czynić wybranym bożym, błogosławić; *sanctificare Vulg, PolAnt* [w tym: kogo, co (51)] (63) : *SeklKat* P2v; Przekłethęgo nietzyni [zakon] błogosławionym/ ále go więcey tzyni przekłety/ grzeźnego niepoświęca/ ále mu grzechow przytżynia. *KrowObr* 43v, 47, 74; Y będą wiedzieć narodowie/ iż ia Pan kthory poświęcam Izráelá [quia ego sanctificator Israel] *Leop Ez* 37/28, *A3v [2 r.], *Lev* 20/8, *Ioel* 3/9, *Hebr* 2/11 [2 r.]; *BibRadz Ex* 31/13, *Hebr* 2/11; ábyfmy ználi iednego fámeo prawdziwego Bogá Oycá/ być prawdziwym á iedynym Bogiem s Synem á mądrością fwoią wieczną á także z Duchem fwiętym/ ktorego wylewa wftáwnie ná Kościoł fwoy y iego poświęca. *SarnUzn* G5; Pan Chriřtus prořł Oycá/ áby nas poświęcił wprawdzie: á wy powiádaćie że nas nie wprawdzie poświęca/ ále tylko řwiátość álbo řprawiedliwość przyřáda. *WujJud* 95v; Bo im [sakramentom] P. Bog przez řłowo řwoie moc poświęćania dáie/ áby nas poświęcać/ á řáłki iego nam wřyczáć mogły. *WujJud* 163; *BudBib Lev* 21/14; ábyfmy pátrząc ná omywánie ćiał dziećinnych/ řięgáli wiárá oney řpráwy ořobliwey Duchá S. kthory ie mocą řwá czyřci wewnátrz ná duřzy/ y poświęca *KarnNap* B; Byłżeby kto ták zaślepiony y wřzeteczny/ kthoryby táká moc Bożá nieogárniona/ ktorá Bog wřzytko řtworzył: y záchowywa/ y poświęca/ řmiał řtworzeniem zwáć? *NiemObr* 110, 102; *LatHar* 187; Ták Pan Chriřtus krew řwá włáfná w kielichu Bogu ořiáruiać/ [...] teřtáment nowy záczyna/ y poświęca gi/ y potwierdza krwią řwoią *WujNT* 287; Bo y ten kthory poświęca/ y ći kthory bywáia poświęćeni; z iednego řá wřzyřcy. *WujNT Hebr* 2/11; Sámo mieřzkánie ludźi řwiętych y řług Bożych/ dom poświęca y nábwáia dobrym *SkarKaz* 579a, 516a, 577b.

poświęcać komu [zawsze: sobie] (2): *RejPos* [226]v; Abowiem Pan Bog wřzechmogácy wyřywa s tego fwiátá [...] wybráne řwoie/ [...] znáki niekthoremi řwemi od wřzytkich inřzych oddzyela/ á řobie ie řámemu poświęca *RejPosWstaw* [143²]v.

W połączeniach szeregowych (13): Trzecia [część] o duchu fwiętym/ kthory nas poświęca/ obřywa/ y o řwiećza pres řłowo Boże. *SeklKat* P2, P2v, P3, P4; *KrowObr* 74; *BiałKat* 238v; Abowiem on řám iedyny Doktor y Miřtrz wćzy w Kořćiele wćźnie řwoie/ to ieřł/ wiernych zgromádenie: dáruiać im

Duchá łwego łwiętego/ odnawiając á k łobie przyciągając/ poświęćając y rozgrzełzając. *RejPosRozpr* b4; *RejPosWstaw* 22; *SkarŻyw* 278; *NiemObr* 136; RAcz prołtować/ poświęćać/ łprawować y rządzic dnia dżisieyłzego Pánie Boże [...] łercá y ćiała náłze *LatHar* 20, 101, 344.

W charakterystycznych połączeniach: poświęćać dom, duszę, Izraela, nieczyste łudzie, niegrzesznego, rzeczy, serca, testament nowy, wojnę; poświęćać mocą, w prawdzie (4).

Zwrot: »poświęćać sakramenty (1), przez sakramenta« [szyk zmienny] (1:1): Miey Duchá S. ktory ćię tu przez Sákráméntá poświęća/ y mocyc dodawa *KarnNap* F, F3v.

Przen (11) : *MurzNT Matth* 23/19; A batyłz to bluznierzu imienia Bofkiego/ iż nie Sol áni wodá/ poświęća łudzi/ ále tylko łam Pan Bog pokoiu. *KrowObr* 74; Czyż nie mieyłce człowieká poświęća/ ále człowiek łwiętym będąc mieyłce ochędożyć może. *NiemObr* 157, 22; ábowiem coż wietłzego ietł/ dar/ czyli ołtarz ktory poświęća dar? *WujNT Matth* 23/19, s. 98.

poświęćać czym (2): *KrowObr* B3v; Lidźbá tá [40] czterdziełtdniowym połtem poświęća/ przez ktory zakon łwiátu dány ietł. *SkarŻyw* 208.

Zwroty: »kościół poświęćać« [w nawiązaniu i opozycji do znacz. 2.] [szyk zmienny] (2): *KrowObr* B3v; Iáko mamy kołciół połwyćać łercá y przybyłkow náłzych. *RejPos* 349v *marg.*

»poświęćać sam siebie« (2): Człowiek poświęća łam łiebie. *WujNT Bbbbbb*2, 822 *marg.*

a. O sakramencie Eucharystii (9) : Nie łudzkiey to łily (w Sákrámencie) dzieło: ten ktory ie ná oney wiečerzy vczyłł/ ten ie tełz y teraz łprawue y czyni. My tyło iáko łłudzy łtoiem/ ále on ietł/ co to poświęća y przemienia. *SkarŻyw* 91.

W połączeniu szeregowym (1): *WujNT* 765 *cf* »sam siebie poświęćać«.

Zwroty: »chleb (a. sztuczkę chlebową) (i wino) poświęćać« [w tym: czym (1)] [szyk zmienny] (4): Ták też y łam Pan Chryłtus chleb y ryby kthoremi rzetłe karmił/ y on chleb ná ołtátniey wiečerzy/ poświęćać raczył/ gdy ij w ręce łwe łwięte wzięwłłły błogolławil *Leop* *A3v; Bo Apołtoł kiedy łłpominał/ że Pan Chleb y Wino poświęćał/ y on łwięty Sákrámént Apołtołom łwoim rozdawał/ tedy ták przydał *KuczbKat* 170; Bo nie mamy wierzyc/ iżby ołobliwie kaźdą łtuczkę Chlebową/ włafną Formą pewnych łłow Pan poświęćał *KuczbKat* 175; *SkarKaz* 157a.

»ciałó i krew swą [komu] poświęćać« (1): Kápłan naywylłzy/ [...] nic inego nie ietł/ iedno vłtá Tróyce S. przez które Pan Bóg [...] grzechy nam odpulłzcza/ Ciałó y Krew łwą ná Ołtarzu nam poświęća *OrzQuin* L3v.

»poświęćać ofiarę« (1): Choć nie widziem Chryłtułá áby teraz ofiarował/ włzákże iego ofiáruia ná ziemi/ gdy Chryłtułowe ćiałó ofiáruia. Y owłzem on w nas ofiáruie/ bo iego łłowo poświęća ofiarę/ ktorą ofiáruiem. *SkarKaz* 158b.

»sakrament poświęćać« (1): *WujJud* 166v *cf* »poświęćać i sprawować«.

»sam siebie poświęćać« (1): iż ná kaźdy dzieł przez łługi Boże kápłany ofiárowána bywa ofiárá/ máiaća y Błłkupem y ofiárą Chriłtá Pána: ktory łam łiebie dla nas poświęća/ łamie y rozdáie. *WujNT* 765.

Szeregi: »błogolławic i poświęćać« (1): Sam ietł nawylłzym kápłanem [...]. Sam błogolławi y poświęća chleb y wino *SkarKaz* 157a.

»poświęcać i sprawować« (1): tedy tám iuz wątpić niepotrzebá/ że łam Pan Bog niewidomie on Sákrámeⁿt poświęca/ y łprawuie/ áby przezeń człowiek łálki Bożey dołtać mogł. *WujJud* 166v.

2. Dokonywać obrzędu święcenia przy pomocy odpowiednich słów, znaków i gestów; konsekrować; *initiare Mącz, Calep, Cn; dedicare Vulg, Cn; sanctificare PolAnt, Vulg; adstringere a. dedicare sacris (faciendis), consecrare a. devincire a. obligare a. religare (religione), desacrare, devovere, dicare, dicere, fanare, inaugurare, inferre religionem, profanare, sacrare Cn [w tym: kogo, co (103)] (117) :*

a. W religii chrześcijańskiej (101) : *PatKaz II* 39v; *MurzNT Matth* 23/17; Infze rozmaíte bluznierftwá/ kthore Papież mowi/ kiedy ten wołk zegna/ oliwą máże/ y w wodzie matza/ to ielt/ iáko wy mowicie poświęca/ opułztzam. *KrowObr* 67v; Iżali kiedy kthory Prorok Boży/ kije vłtrugáne y vmáłowáne poświęcał? *KrowObr* 109v; Trzecie [*tj. trzeci rodzaj kapłanów*] ieltzte obieraćie y fwięćicie/ ktore záklinátzami Duchow nietzyłtych zowiećie: Ty poświęcając tak do nich mowicie. *KrowObr* 120; Przydawaćie też ieltzte niemnieyfze bluznierftwo ku temu/ kiedy thák do rąk kxiędzá nowego mowicie. Iż cokolwiek ty ręce będą żegnác/ było to pożegnano/ y cokolwiek będą poświęćac/ było to poświęcono. *KrowObr* 125, 67, 109v, 124, 125v, 148; Połtał też papież Krolowi Schockiemu poświęćany miecz [...]/ pobudzaić go też przeciw Krolowi Angielskiemu/ takie oni miecze poświęćaić w nocy po wigiliy Bożego Národzenia *BielKron* 215v; *Mącz* 105b, 170c; Cieślá Kościół buduie/ chłop profty: ále Káplán poświęca/ to co ón buduie. *OrzQuin* M2, M2, M2v; Ze Pan Iesus po ółtátniey Wiečerzy/ vmywfzy nogi Zwolennikom swoim/ Krzyżmo ich czynić/ álbo poświęćac náuczył *WujJud* 169; Arcybiskup poświęcał potym klęczącego/ Błogofławić/ winfzował páńftwá łzczęfłliwego. *StryjWjaz* C2, C2v, D4; *SkarJedn* 231; Iáko kiedy kościół poświęćaić popiołem ná krzyż od kátá do kátá potrzáwfzy Biskup kurwáturá po onym popiele piŕze Greckie obiecádło. *NiemObr* 22; *ReszPrz* 46; *Calep* 538a; *WujNT Matth* 23/17; *SkarKaz* Oooo2d.

W połączeniach szeregowych (3): Vkaŕz że ty tedy przykazanie/ y fthárego y nowego Tełtamentu/ iż Bog tzinić/ poświęćac/ y ftáwiac/ obrázy w kościelech krześcijáńfkich rofkazał? *KrowObr* 109v, 128v; Y nie wiem [c]żemu nád chlebem znáku tego/ czártom ftráfzliwego vżywác nie mamy/ gdyż czołá náŕze/ z przykádow rozlicznych pífmá świętego [...] onym znáczymy/ pieczętuiemy/ zdobimy/ y nákoniec nieiáko poświęcamy? *LatHar* 57.

W charakterystycznych połączeniach: poświęcać baranka, ciała, dalmatykę, domy (2), drwa, gromnice, kamienie, kapę, klęczącego, miecze, obrazy, świece, ziemię, złoto (2).

Zwroty: »kościół (i kaplice) poświęcać« [*szyk zmienny*] (23): Kiedy kołcioł poświęcaia/ tedy na popiele obiecádło napiŕfuiá wftępná łrzodę nagłowy bywa łypan *FalZioł* IV 52c; Foelix papież pierwfzy ten napierwey kołcioły poświęćac wymyflł/ y Święto poświę[ca]nia vftáwił *KrowObr* 102, B3v, 79v, 100v, 101 v, 102 [2 r.] (13); *BielKron* 153, 230, 362; *SkarJedn* 230; A on [*heretyk Aldebertus*] Kościóły im fwym imieniem poświęcał: páznogćie swoie y włofy/ zá reliquie dawał. *SkarŻyw* 518, 412; LVdzie nabożni/ [...] kościóły P. Bogu budowáli: y z wielkim ie wefelem poświęćáli *SkarKaz* 453a, 454a [2 r.].

»ołtarze poświęcać« (10): *PatKaz II* 39v; Cerymonie wáfze wypifze/ ktore tám ná ten tzas łprawuiećie/ kiedy Kościóły/ Káplice/ y Ołtarze poświęćacie. *KrowObr* 100v, 101v, 102v, 129v, 219

[2 r.], 220; *SkarŻyw* 412; Dla czego też [...] żadnego ołtarzá przez reliquiy świętych/ áni buduią áni poświęćaią. *WujNT* 853.

»(Panu) Bogu (ku czci) poświęćać« [szyk *zmienny*] (5): A iefli thefz rzetelz/ wízák naprzod Pánu Bogu ku ćci kościoły y ołtarze poświęćamy? *KrowObr* 220, 219, 220 [2 r.]; Poświęćamy też P. Bogu ty domy ná to/ áby iuz z świeckie⁸⁰ słał fię dom święty/ y ná służbę łámeo Bogá oddány zoftawał. *SkarKaz* 455a.

Szeregi: »poświęćać albo czarować [złóśl.]« [szyk 1:1] (2): Abowiem kiedy poświęćacie/ álbo tżáruiecie/ tedy ty flowá mowicie. *KrowObr* 219, 104v.

»mazać i poświęćać« (1): I nie tho iefł Biłkup/ ktory drwá/ kámienie/ máże y poświęća/ ktory zwony krzći *KrowObr* 126v.

Przen (3) : Abowiem nie ziemiá tżárowána poświęća ćiałá ludzi wiernych/ ále ziemię poświęćaią/ ćiałá ludzi Świętych y wybránych Bożych. *KrowObr* 104v, 74.

α. O sakramencie Eucharystii (34) : *PatKaz II* 39v; Skwałniała by krew boża/ dłvgó ią chowaiącz [...]. Nierozkazał ci pan Chrifłus/ krwie y ciała łwego náświetłzego/ chować w klatcze/ albo zamykać w łłypie/ albo ie też iedno ná mży poświęćać/ albo rozdawać *SeklWyzn* e2v; *KromRozm III* L.

poświęćać ku czemu (1): ktore mowy gdi poświęća ku przyjmowaniu/ tedy nie iefł żaden łacrament/ ale iefł proftý chleb y wyño *SeklKat* Y2.

poświęćać w co (1): y błáđ Kálwiniłtow/ ktorzy nie tylko chlebá y kielichá w ćiało Páńłkie nie poświęćaią/ ále y poświęćanie od Pána Chrifłufá podáne bluznią *WujNT* 603.

W połączeniach szeregowych (5): *KuczbKat* 80; Y ná tym też máło/ że inákłza Młza iefł v Grekow/ á inákłza v Lácinnikow/ gdyż iednáko y ći y owi poświęćaią/ ofiáruią/ y pożywaią Ciałá Páńłkiego *WujJud* 235v, 147v, 179v, 238v.

Zwroty: »chleb (i, a wino) poświęćać« [szyk *zmienny*] (3): [Aleksander] vftáwił áby [...] oplátkiem práłnym służono we mży/ bo przed tym proftý chleb poświęćano *BielKron* 149; *WujJud* 180; *WujNT* 287.

»ciało (Pańskie, Chrystusowe *itp.*) (i krew), sakrament ciała i krwie Pańskej poświęćać« [szyk *zmienny*] (12:1): á iż iemu [Kościołowi] moc iefł dána [...] Ciało Pána Chrifłufowe poświęćać *KuczbKat* 80, 215, 235; Moc święćenia bywa Káplanom daná/ áby mogli Sákráment Ciałá y Krwie Páńłkiej poświęćać y ofiárować *WujJud* 152; Ale iednáłk ták trzymamy/ że żaden inłzy Ciałá Páńłkiego/ y inłzych Sákrámentów (okrom Krztu ł. czáfu potrzeby) poświęćać nie może *WujJud* 166, 178, 180 [2 r.], 235, 261v, Mm3; Ktemu iż ták w przálnym/ iáko w kwálnym płzenicznym chlebie/ prawdziwe fię ćiało Chrifłufowe poświęća, y káplani w oboygu ćiało Boze poświęćać máią *SkarJedn* 272; *SkarŻyw* 456.

»poświęćać kielich« [szyk *zmienny*] (3): Bo kielich ná ofiárę Pánu Bogu záwłze poświęćano *WujNT* 603, 115, 603.

»ofiárę poświęćać« (2): Święta ofiárá choćálz ią [...] kapłan/ ofiáruie: iednáłz iefł/ ktorą Chryłtus podał vcźniom łwym [...]. Tá nic mniefy nie ma/ iedno iáko oná. A czemu to? Bo iey nie ludzie poświęćaią/ ále Chryłtus/ ktory tefz y onę pierwłzą poświęćił. *SkarŻyw* 91; *SkarKaz* 158b.

»słowem bożym, przez słowa [jakie] poświęcać« (2:2): *BiałKat* 321; *WujJud* 180; z chleba ciało moje/ przez słowa tajemnic poświęcać na pamiątkę śmierci mego *SkarŻyw* 337; Nie rzekł z którego [kielicha] pić ludziom podawamy/ ale który błogosławimy/ to jest który z wstawy Pańskiego słowem Bożym poświęcamy. *WujNT* 603.

Szeregi: »błogosławić to jest poświęcać« (1): Kielich/ prawi/ któremu błogosławimy/ to jest/ który poświęcamy. *WujNT* 115.

»poświęcać i ofiarować« (3): *KuczbKat* 235; a tak czyni Kąpłan/ to jest poświęca/ y ofiaruje Ciało y Krew Pańską *WujJud* 180, 148v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*]

»poświęcać i rozdawać (a. podawać)« (3): *KromRozm III* L; Jeśli to wszystkim czynić rozkazał/ toć tedy y prości chłopcy y niewiasty poświęcać y rozdawać Pańskie Ciało mają. *WujJud* 178, 178. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*]

»poświęcać i sprawować« (1): ponieważ y prawych Kąpłanów nie ma/ którzyby Ciało Pańskie poświęcać y sprawować mogli *WujJud* 261v.

b. *W religii żydowskiej Starego Testamentu (16)* : Ale ty rzeczy [tj. krew byków itd.] ku oczyszczeniu czyła tylko ludzie poświęcali *KromRozm III* D7; A gdy tak poświęcając pokropił [cumque sanctificans adpersisset] ołtarz siedm kroć/ pomazał go y wszystkim sprzęt jego. *Leop Lev* 8/11, 2.*Esdr* 12 arg, *Eccli* 35/11; Potym miejskie mury poświęcali z wielkim nabożeństwem y weselim/ chodząc około nich/ przodem Ezdras/ po nim Neemiaż *BielKron* 97; *BudBib* 2.*Par* 29/17; *SkarKaz* 454a.

poświęcać ku czemu (3): jeśli krew cielców y kozłów/ y popioł iłowice/ pokrapiając nieczyśćte poświęca ku czystości cielesnej. *BibRadz Hebr* 9/13; *CzechRozm* 211; *WujNT Hebr* 9/13.

poświęcać przez kogo (1): Y Zorobabel z Neemiażem/ gdy obalony od nieprzyjaciół znowu budowali: z dziwnym wefelem/ y ludu wszystkiego wołaniem y płakaniem/ on dom przez kápłany poświęcali. *SkarKaz* 454a.

W charakterystycznych połączeniach: poświęcać ciała, drogie kamienie, dziesięciny, kije, miedź, mur(y) (2), popioł (3), srebro, złoto, żelazo; poświęcać ku czystości (3), ku oczyszczeniu.

Zwroty: »poświęcać dom (Jehowy a. boży), kościół« = *sanctificare domum Domini PolAnt* [szyk zmienny] (3:1): Iako Sólomon poświęcał Kościół swój. *RejPos* 349 marg; a potym weszli do łieni Jehowy [...] poświęcając dom Jehowy przez ośm dni *BudBib* 2.*Par* 29/17; *SkarKaz* 454a [2 r.].

»poświęcać ołtarz« [szyk zmienny] (2): A ośmego dnia uczynił świętého Zboru ludzkiego/ przeto że poświęcał ołtarz [quod dedicasset altare] przez siedm dni/ a wroczyłość obchodził przez siedm dni. *Leop* 2.*Par* 7/9; *SkarKaz* 454a.

»poświęcać Panu Bogu« (1): A zbudowawszy kościół ludzie wierni/ y skończywszy wszystko: poświęcali P. Bogu/ y z wielkim wefelem oddawali on dom Boży. *SkarKaz* 454a.

3. *Mianować, ustanawiać na jakieś stanowisko z zachowaniem odpowiednich obrzędów; consecrare* Mącz, *Calep*, *Cn*; *inaugurare Calep*, *Cn*; *dedicare, sacrare Calep*; *creare, initiare Cn* [w tym: kogo (17)] (20) : *Inauguro, Dedico, consecro* – Ofiaruję, poświęcam. *Calep* 517b.

a. *W sferze życia religijnego; wyświęcać na kapłanów itp. (16)* : W izołym wrzędzie/ Dyakony ma/ kthore poświęcając tak mowicie *KrowObr* 123, 123v; *Mącz* 363c; *Sacro* – Poświęcam, oddaę na bożą służbę. *Calep* 935b.

poświęcać przez co (1): *WujNT* 419 *cf* »biskupy poświęcać«.

poświęcać czym (1): Sledmi Diákonow obieraia/ y wkładaniem rąk poświęcaia. *WujNT* 512.

W połączeniach szeregowych (2): Kto kiedy fłychał/ y tzytał/ áby Pan Kryřtus ná takowe Zabobony Apořtoły řwoie obierał? álbo pořtrygał? álbo pořwiacał? *KrowObr* 120; iáko tu oto Tytus z rořkazania Páwła S. nie tylko poświęcał y řtánowił/ ále y obierał káplany. *WujNT* 744.

Zwroty: »biskupy poświęcać« (2): *KrowObr* 127; poświęcano ie [*Dyjakony*] przez kładzenie rąk Apořtołřkich/ tymże obyczáiem/ którym y Biskupy y káplany potym poświęcano. *WujNT* 419.

»na biskupstwo poświęcać« (2): Iř Diakony bez káplánřtwá ná Biskupřstwo poświęcaia. *SkarJedn* 232; *WujNT* 742.

»kapłany poświęcać« [*szyk zmienny*] (3): Ziemiánin ieden řzedł przez kořciól/ gđzie ná ten czas niemála liczbę káplánów biskup poświęcał. *KochAp* 12; *WujNT* 419, 744.

»na kapłaństwo poświęcać« = *auguste sancteque a. deorum religione consecrare, creare sacerdotem, inaugurare, initiare (sacris) Cn* (2): Przytym pokázuie/ z iáká ořtrořnořciá/ y iákie perřony ma ná káplánřstwo poświęcać *WujNT* 719, 742.

»poświęcać na stan duchowny« [*szyk zmienny*] (2): y od tego czářu/ niepořwiacał ná řtan duchowny/ řonátých: ále te tylko/ ktorzy řon nie mieli *Skarřyw* 454, 454 *marg*.

Szeregi: »mianować i poświęcać« (1): Napřzod kiedy Biskupá mianuiećie y pořwiacać maćie/ tedy kielká Biskupow [...] przy namniey dwu do tego pořwiacania wzywáćie. *KrowObr* 127.

»obierać i poświęcać« (2): [*Apořtoł poucza Tytusa*] iákie ludzie po wřzytkich mieřćiech ná Biskupřstwo álbo ná káplánřstwo obierać y pořwiacać ma *WujNT* 742, 512.

b. *W sferze řycia pařstwowego; koronować* (3) : Krol [...] kazał tego łakubá z řiemie wywołać/ y Mnichá Suřrágáná Krákwřkiego ktory go pořwiacał/ [...] s Krákwá wygnáć *BielKron* 393.

Zwrot: »poświęcać krola« [*szyk zmienny*] (2): *BielKron* 329; wiđzimy/ iákiéy řwiátořci itéř možnořci pełná ieřt Koronácyá Króřewřka: w któręy mařz napřzód wiđómégo Káplaná/ ktory pořwiaca Króřá *OrzQuin* V.

Szereg: »poświęcać i błogosławić« (1): przeřthał kor řpiewáć/ iáł Arcybiskup Krolá pořwiacać/ y řwiętemi modłámi błogosławić mu *BielKron* 329.

4. *Przeznaczać, ofiarowywać komuř lub w jakimř celu; sanctificare PolAnt, Vulg; sacrificare Vulg [w tym: kogo, co (15)]* (17) : y wřzytko (co) pořwiacaia řynowie Izráelowi/ tobiem to dał wedle namazania/ y řynom twym wřtáwá wieczná. *BudBib Num* 18/8.

poświęcać dla czego (1): Z (wygráných) bitew/ y z korzyřci pořwiacaia/ dla nápráwowania domu Iehowy. *BudBib 1.Par* 26/27.

poświęcać komu, czemu (10): *Leop* 1.*Cor* 8/1; Kořcioły nářze obracaia ná řprořne mieyřcá/ á ktore cudne/ tedy ie Mářhometowi pořwiacaia. *BielKron* 261v; *BudBib Lev* 22/1; á ci zář *diuini ingenij partus* z głowy/ iáko mrowki řiarnecřká wyborzycřne gromáđząc/ przed oczy ich nieřli/ y tym řpořobem pámiátkę ich řłáwie nieřmiertelney/ w ktorey y po dřiř dřięń řłyná pořwiacaia. *RybGęřli* A2v. *Cf* »(Panu) Bogu poświęcać«, »poświęcać imieniu«.

poświęcać czym ku czemu (1): iřbychmy iemu obudwu tych domow [*tj. kořcioła i człowieczeńřstwa swego*] nie zgwařćili á nie plugáwili řadnemi wymyřły řwiátá tego [...]. Owřzem ábychmy ie

cnotliwemi łprawami łwoiemi/ ku łwiętej chwale iego/ ząwždy połwiąćáli á ochędażáli iemu. *RejPos* 194v.

Zwroty: »połwiąćać imieniu [czyjemu]« (1): *ReszPrz* 19 cf »połwiąćać ofiarę«.

»połwiąćać ofiarę« (1): ále ná káždym mieyłcu połwiąćaią y ofiaruią imieniu moiemu ofiarę czyłtą. *ReszPrz* 19.

»(Panu) Bogu, Jehowie połwiąćać« [szyk zmienny] (4:1): ludzie/ gdy co álbo Bogu/ álbo téż y Rzeczypołpolitéy/ ku czći y ku chwale kofztownie zbudowáli/ ząwłże łwé budowánia Bogu połwiąćáli *OrzQuin* Mv; *RejPos* 202v; *RejPosWstaw* [143⁴]v; ktoryby przyłtąpił [...] do łwiętych (dárów) ktore połwiąćaią łynowie Izráelowi Iehowie [*sanctificaverunt ... Domino*]. *BudBib Lev* 22/3; *SkarKaz* 454a.

»połwiąćać samego siebie [za kogo]« (2): *KrowObr* 212v; A zą nie/ ia połwiąćam łámego łiebie (*marg*) to ielt, ofiaruię tobie ćiáło moie: pierwey ná wieczery, á potym ná krzyżu. (–) [*sanctifico meipsum*]: áby y oni byli połwięceni w prawdzie. *WujNT Ioann* 17/19.

Szeregi: »połwiąćać i oddawać« (1): Z takimże wefelem Moyzełz gdy dokonał onego kołćiołá z namiotow/ P. Bogu go połwiąćał/ y oddawał/ z wielką liczbą ofiar. *SkarKaz* 454a.

»połwiąćać i ofiarować« (1): *ReszPrz* 19 cf »połwiąćać ofiarę«.

a. *Dedykować* [komu] (2) : iesli oni [dawni autorzy] dla obrony mogą wielkim łtanom/ álbo wždy do tego zgodnym ludziom/ piłania łwe połwięcćać/ dáleko ia łłufłzniey wtęń obyczáyte pracę moię W.Mći offiárować mułżę *BudNT przedm* a2v.

W połączeniu szeregowym (1): Ktoregoć [*Marcholta*] [...] wielmożnołci twey polecam/ ij iáko mowýą połpolicye połwiąćam ij oddawam *March¹Wiet* Av.

5. *Czcić, wielbić, oddawać cześć boską* [kogo, co] (2) : Páná Chryłtułá połwiąćayćie w fercách wálznych. *ReszPrz kt*.

połwiąćać za co [= jako co] (1): Neury/ theż w Tátárfkich kráinach ludzye/ [...] zą Bogá Márlá chwałą/ á łzábłe y namioty zą obrázy połwiąćaią/ á ludzi ofiaruią. *BielKron* 8.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (4) : Sacro, Połwięcám/ oddawam/ połłubuyę pánu bogu. *Mącz* 363b, 301d, 367a; *Calep* 310b.

Synonimy: **1.** *błogosławić, oczyścić*; **2.** *błogosławić*; **3.** *mianować, obierać, oddawać, ofiarować, pomazować, połłubować, przypisować, przywłaszcząć, stanowić*; **b.** *koronować*; **4.** *dedykować, oddawać, ofiarować, przypisować*; **5.** *czcić, wielbić*.

Formacje współrdzenne cf ŚWIĘCIĆ.

Cf **POŚWIĄCAJĄCY, POŚWIĄCANIE, POŚWIĄCANY**